

# Taalbeleid

Demoschool

Schooljaar 2024-2025

---

## Inhoudsopgave

1. Inleiding en visie
  2. Ambitie en beoogde resultaten
  3. Organisatie en verantwoordelijkheden
  4. Het taalcurriculum
  5. Monitoring en evaluatie
  6. Professionalisering
- 

## 1. Inleiding en visie

### 1.1 Aanleiding

Sinds augustus 2023 geldt de inspectiestandaard OP 0.1, waarin scholen moeten aantonen dat zij beschikken over een doelgericht en samenhangend curriculum voor Nederlandse taal. Dit taalbeleid beschrijft hoe onze school hieraan invulling geeft.

### 1.2 Visie op taalonderwijs

Taalvaardigheid vormt de basis voor al het leren en is essentieel voor volwaardig functioneren in de maatschappij. Wij zien taal niet alleen als een vak, maar als een kerncompetentie die in alle vakken en momenten wordt ontwikkeld.

Onze visie:

- **Taal is de sleutel tot leren** - zonder goede taalbeheersing kunnen leerlingen niet optimaal presteren
  - **Taal is meer dan Nederlands** - alle docenten zijn taaldocenten
  - **Taal is maatwerk** - we sluiten aan bij het niveau en de behoeften van onze leerlingen
  - **Taal is een voortdurend proces** - van leerjaar 1 tot en met het eindexamen werken we systematisch aan taalvaardigheid
- 

## 2. Ambitie en beoogde resultaten

## **2.1 Ambitie**

Wij willen een doelgericht en samenhangend taalcurriculum bieden, afgestemd op de leerlingpopulatie van de school, waarmee alle leerlingen de taalvaardigheden ontwikkelen die zij nodig hebben voor het vervolgonderwijs en volwaardig functioneren in de maatschappij.

## **2.2 Beoogde resultaten**

### **Kwantitatieve doelen:**

- Minimaal 85% van de vmbo-leerlingen behaalt referentieniveau 2F
- Minimaal 85% van de havo-leerlingen behaalt referentieniveau 3F
- Minimaal 85% van de vwo-leerlingen behaalt referentieniveau 4F
- De gemiddelde resultaten op Cito-toetsen in leerjaar 1, 2 en 3 liggen op of boven landelijk gemiddelde

### **Kwalitatieve doelen:**

- Leerlingen ervaren plezier in lezen en schrijven
- Leerlingen kunnen adequaat communiceren in verschillende situaties
- Leerlingen beheersen de voor hun niveau vereiste woordenschat
- Leerlingen zijn mediawijs en kunnen kritisch omgaan met informatie

---

## **3. Organisatie en verantwoordelijkheden**

### **3.1 Verantwoordelijkheden**

- **Schoolleiding:** eindverantwoordelijk voor taalbeleid, borgt tijd en middelen
- **Taalcoördinator:** coördineert en bewaakt implementatie taalbeleid, ondersteunt docenten
- **Taalwerkgroep:** adviseert over taalbeleid, ontwikkelt materialen, evalueert resultaten
- **Sectie Nederlands:** primair verantwoordelijk voor expliciete taalvaardigheidslessen
- **Alle docenten:** verantwoordelijk voor taalontwikkeling binnen hun vak(ken)
- **Mentoren:** signaleren taalachterstanden, coördineren extra ondersteuning

### **3.2 Structurele overlegmomenten**

- Taalwerkgroep: 6x per jaar
- Bespreking taalresultaten in teamvergadering: 3x per jaar
- Evaluatie taalbeleid met MT: jaarlijks

---

## **4. Het taalcurriculum**

## **4.1 Dekking vijf taalvaardigheden**

Ons curriculum dekt alle vijf onderdelen van taalvaardigheid conform de kerndoelen:

### **4.1.1 Mondelinge taalvaardigheid**

#### **Leerjaar 1-2:**

- Luister- en kijkoefeningen bij verschillende vakken
- Korte presentaties (2-3 minuten)
- Klassikale discussies en debatvormen
- Feedbacktraining (geven en ontvangen)

#### **Leerjaar 3-4:**

- Langere presentaties (5-7 minuten) met digitale ondersteuning
- Debattraining en argumenteren
- Sollicitatiegesprekken en functioneringsgesprekken
- Elevator pitches

#### **Leerjaar 5-6 (havo/vwo):**

- Academische presentatievormen
- Complexe discussietechnieken
- Mondeling examen Nederlands

### **4.1.2 Lezen**

#### **Leesplezier en leesmotivatie:**

- Wekelijks 30 minuten vrij lezen in alle leerjaren
- Boekenpromotie via docentenaanbevelingen en leerlingrecensies
- Voorleeswedstrijden en Boekenweekactiviteiten

#### **Leesvaardigheid:**

- Expliciete instructie leesstrategieën (leerjaar 1-3)
- Geleidelijke opbouw van informatieve naar literaire teksten
- Toetsing via Cito-toetsen en schoolexamens
- Tekstbegrip in alle vakken (zie 4.2)

#### **Literatuur (vanaf leerjaar 4):**

- Literatuurgeschiedenis gekoppeld aan leeslijst
- Minimaal 6 (vmbo) tot 12 (vwo) literaire werken
- Keuze uit canon en vrije keuze

### **4.1.3 Schrijven**

#### **Procesgerichte schrijfaanpak:**

- Van plannen → schrijven → reviseren → redigeren
- Peer feedback en zelfbeoordeling
- Gebruik van schrijfmodellen en voorbeeldteksten

#### **Geleidelijke opbouw schrijfvaardigheden:**

- Leerjaar 1-2: Persoonlijke teksten, eenvoudige zakelijke teksten, samenvattingen
- Leerjaar 3-4: Betogen, verslagen, sollicitatiebrieven, (basis)werkstukken
- Leerjaar 5-6: Profielwerkstuk, literaire analyses, complexe betogen

#### **Schrijven in alle vakken:**

- Alle vakken besteden aandacht aan vakspecifiek schrijven
- Centrale afspraken over feedbackwijze (zie 4.2)

### **4.1.4 Woordenschat en begrippen**

#### **Algemene woordenschat:**

- Systematisch woordenschatonderwijs via methode Nederlands
- Wekelijkse focus op 10-15 nieuwe woorden per leerjaar
- Herhaling en toepassing in contexten

#### **Vakspecifieke woordenschat:**

- Elke sectie hanteert een begrippenlijst per hoofdstuk/thema
- Expliciete instructie bij invoering nieuwe begrippen
- Toetsing van begrippen bij toetsen

#### **Toolbox:**

- Digitaal woordenboek beschikbaar voor alle leerlingen
- Begrippentrainer in digitale leeromgeving

### **4.1.5 Taalverzorging**

#### **Spelling:**

- Jaarlijks aandacht aan moeilijke spellingonderwerpen
- Gebruik van spellingscontrole met nabespreking
- Aftrek op spelfouten bij alle vakken conform afspraak (zie 4.2)

### **Grammatica:**

- Basisgrammatica in leerjaar 1-2
- Toepassing in schrijfopdrachten leerjaar 3-6
- Zinsontleding gekoppeld aan tekstbegrip

### **Interpunctie:**

- Geleidelijke opbouw van punt/komma naar complexe interpunctie
- Nadruk op leesbaarheid en betekenis

## **4.2 Vakoverstijgend taalonderwijs**

### **Schoolbrede afspraken**

Alle docenten zijn verantwoordelijk voor taalontwikkeling. Concreet betekent dit:

#### **Bij lezen:**

- Voorkennis activeren voor het lezen van een tekst
- Lastige woorden/begrippen vooraf behandelen
- Minstens 1x per hoofdstuk expliciete aandacht voor tekstbegrip

#### **Bij schrijven:**

- Duidelijke criteria vooraf bij schrijfopdrachten
- Feedback op zowel inhoud als taalverzorging
- Bij vakwerkstukken: 10% van cijfer voor taalverzorging

#### **Bij spreken en luisteren:**

- Leerlingen leren vakjargon correct gebruiken
- Bij presentaties: aandacht voor opbouw, taalgebruik en non-verbale communicatie

#### **Bij woordenschat:**

- Elke docent hanteert een begrippenlijst
- Nieuwe begrippen worden uitgelegd, voorgedaan en toegepast
- Begrippen worden herhaald en getoetst

#### **Taalverzorging:**

- Bij alle schriftelijke toetsen/werkstukken: aftrek voor taalfouten
  - Leerjaar 1-2: maximaal 0,5 punt
  - Leerjaar 3-4: maximaal 1 punt
  - Leerjaar 5-6: maximaal 1,5 punt (behalve exacte vakken: 0,5 punt)

## **Projecten en thema's**

- Jaarlijks minstens 2 vakoverstijgende projecten waarin taal centraal staat
- Voorbeelden: onderzoeksopdrachten, schoolkrant, presentatieweek

## **4.3 Verticale samenhang (doorlopende leerlijn)**

Ons curriculum kent een logische opbouw over de leerjaren:

<b>Leerjaar</b>	<b>Focus</b>	<b>Niveau</b>
1-2	Basis leggen, taalplezier, routines opbouwen	Instroom → 1F
3	Verbreding, voorbereiding differentiatie	1F → 2F (vmbo)
4	Specialisatie naar niveau, examenvoorbereiding vmbo	2F (vmbo)
5-6 (havo/vwo)	Verdieping, academische vaardigheden	3F/4F

De methode Nederlands (Nieuw Nederlands) volgt deze leerlijn en bereidt voor op de referentieniveaus.

## **4.4 Horizontale samenhang (vakoverstijgend)**

Taal komt terug in:

- **Alle vakken:** via afspraken in 4.2
- **Mentorles:** aandacht voor solliciteren, communicatievaardigheden, mediawijsheid
- **Projectonderwijs:** vakoverstijgende opdrachten met taalcomponent
- **LOB:** schrijven cv, sollicitatiebrief, motivatiebrief

## **4.5 Aansluiting bij leerlingpopulatie**

### **Leerlingen met taalachterstanden:**

- Signalering via Citotoetsen, intake en docentsignalen
- Individuele ondersteuning via:
  - Extra taalles (2 uur per week)
  - Online oefenprogramma (Taalblokken/Fluxion)
  - Buddy-systeem (ouderejaars helpen)
- Evaluatie voortgang na elke toetsperiode

### **Meertalige leerlingen:**

- Extra aandacht voor woordenschat en idioom
- Inzet herkomstaal waar mogelijk (positieve framing)
- NT2-achtige aanpak indien nodig

### **Hoogbegaafde/excellente leerlingen:**

- Verrijkingsopdrachten (recensies, columns, creatief schrijven)
  - Deelname aan wedstrijden (Schrijfwedstrijd, Voorleeswedstrijd)
  - Leesbevorderingsprogramma met uitdagende literatuur
- 

## 5. Monitoring en evaluatie

### 5.1 Meetinstrumenten

#### Formatief (tijdens het leerproces)

- Observaties in de klas
- Formatieve toetsen per hoofdstuk (methode Nederlands)
- Peer- en zelfassessment bij schrijf- en spreekopdrachten
- Portfolio's

#### Summatief (toetsing van eindniveau)

- **Cito-toetsen:** leerjaar 1, 2 en 3
  - DMT (Doorlopend Monitoring Traject) voor lezen en woordenschat
- **Schoolexamens:** alle leerjaren
  - Dekking alle vijf taalvaardigheden
  - Toetsing per onderdeel en integrale toetsen
- **Eindexamens:** leerjaar 4 (vmbo) en leerjaar 6 (havo/vwo)
  - Centraal examen en schoolexamen

### 5.2 Analyse en evaluatie

#### Per toetsperiode (4x per jaar):

- Bespreking resultaten in secties
- Signalering leerlingen die achterblijven
- Bijstelling ondersteuning waar nodig

#### Per schooljaar:

- Analyse Cito-resultaten door taalwerkgroep
- Evaluatie taalbeleid in teamvergadering
- SWOT-analyse en vaststelling verbeterpunten
- Rapportage aan schoolleiding

#### Criteria voor evaluatie:

- Percentage leerlingen dat referentieniveau behaalt (zie 2.2)
- Ontwikkeling Cito-scores t.o.v. landelijk gemiddelde

- Slagingspercentages Nederlands (CE en SE)
- Tevredenheid leerlingen en docenten (enquête)

### **5.3 Bijstelling**

Op basis van evaluaties kan het taalbeleid worden bijgesteld. De taalcoördinator doet voorstellen aan de schoolleiding. Aanpassingen worden gecommuniceerd via teamvergaderingen.

---

## **6. Professionalisering**

### **6.1 Deskundigheidsbevordering**

**Voor alle docenten:**

- Jaarlijks 1 teamscholing over taalonderwijs (bijv. tekstbegrip, woordenschatonderwijs)
- Uitwisseling good practices in teamvergaderingen
- Toegang tot online cursusmateriaal (bijv. Learnbeat, Basispoort)

**Voor sectie Nederlands:**

- Bijscholing op nieuwe ontwikkelingen (bijv. nieuwe examenprogramma's)
- Deelname aan netwerkbijeenkomsten vakvereniging

**Voor nieuwe docenten:**

- Introductie taalbeleid tijdens inwerkprogramma
- Coaching door ervaren collega (taalbuddy)

### **6.2 Taalwerkgroep**

Samenstelling: taalcoördinator, 2 docenten Nederlands, 3 docenten andere vakken, schoolleider

Taken:

- Adviseren over taalbeleid
  - Ontwikkelen materialen en protocollen
  - Organiseren professionalisering
  - Evalueren en bijstellen beleid
- 
-

**Datum vaststelling:** [datum]

**Evaluatie:** Schooljaar 2025-2026

**Verantwoordelijk:** [naam taalcoördinator]

---

*Dit taalbeleid is vastgesteld door het managementteam en de taalwerkgroep, en besproken in de teamvergadering van [datum]. Het beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.*